

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2021/118

Karar Sayısı : 2022/98

Karar Tarihi : 8/9/2022

R.G. Tarih - Sayı : 4/10/2022 - 31973

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Hatay 6. Asliye Ceza Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 193. maddesine 25/5/2005 tarihli ve 5353 sayılı Kanun'un 28. maddesiyle eklenen (2) numaralı fıkranın Anayasa'nın 36. ve 38. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi talebidir.

OLAY: Sanık hakkında kasten yaralama ve hakaret suçlarından açılan davada itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme, iptali için başvurmuştur.

I. İPTALİ İSTENEN VE İLGİLİ GÖRÜLEN KANUN HÜKÜMLERİ

A. İptali İstenen Kanun Hükmü

Kanun'un itiraz konusu kuralın da yer aldığı 193. maddesi şöyledir:

“Sanığın duruşmada hazır bulunmaması

Madde 193 – (1) Kanununun ayırık tuttuğu hâller saklı kalmak üzere, hazır bulunmayan sanık hakkında duruşma yapılmaz. Gelmemesinin geçerli nedeni olmayan sanığın zorla getirilmesine karar verilir.

(2) (Ek: 25/5/2005 - 5353/28 md.) Sanık hakkında, toplanan delillere göre mahkûmiyet dışında bir karar verilmesi gerektiği kanısına varılırsa, sorgusu yapılmamış olsa da dava yokluğunda bitirilebilir.”

B. İlgili Görülen Kanun Hükmü

Kanun'un 223. maddesi şöyledir:

“Duruşmanın sona ermesi ve hüküm

Madde 223 – (1) Duruşmanın sona erdiği açıklandıktan sonra hüküm verilir. Beraat, ceza verilmesine yer olmadığı, mahkûmiyet, güvenlik tedbirine hükmedilmesi, davanın reddi ve düşmesi kararı, hükümdür.

(2) Beraat kararı;

a) Yüklenen fiilin kanunda suç olarak tanımlanmamış olması,

b) Yüklenen suçun sanık tarafından işlenmediğinin sabit olması,

c) Yüklenen suç açısından failin kast veya taksirinin bulunmaması,

d) Yüklenen suçun sanık tarafından işlenmesine rağmen, olayda bir hukuka uygunluk nedeninin bulunması,

e) *Yüklenen suçun sanık tarafından işlendiğinin sabit olmaması,*
Hallerinde verilir.

(3) *Sanık hakkında;*

a) *Yüklenen suçla bağlantılı olarak yaş küçüklüğü, akıl hastalığı veya sağır ve dilsizlik hali ya da geçici nedenlerin bulunması,*

b) *(Değişik: 25/5/2005 - 5353/30 md.) Yüklenen suçun hukuka aykırı fakat bağlayıcı emrin yerine getirilmesi suretiyle veya zorunluluk hali ya da cebir veya tehdit etkisiyle işlenmesi,*

c) *Meşru savunmada sınırın heyecan, korku ve telaş nedeniyle aşılması,*

d) *Kusurluluğu ortadan kaldıran hataya düşülmesi,*

Hallerinde, kusurunun bulunmaması dolayısıyla ceza verilmesine yer olmadığı kararı verilir.

(4) *İşlenen fiilin suç olma özelliğini devam ettirmesine rağmen;*

a) *Etkin pişmanlık,*

b) *Şahsî cezasızlık sebebinin varlığı,*

c) *Karşılıklı hakaret,*

d) *İşlenen fiilin haksızlık içeriğinin azlığı,*

Dolayısıyla, faile ceza verilmemesi hallerinde, ceza verilmesine yer olmadığı kararı verilir.

(5) *Yüklenen suç işlendiğinin sabit olması halinde, sanık hakkında mahkûmiyet kararı verilir.*

(6) *Yüklenen suç işlendiğinin sabit olması halinde, belli bir cezaya mahkûmiyet yerine veya mahkûmiyetin yanı sıra güvenlik tedbirine hükmolunur.*

(7) *Aynı fiil nedeniyle, aynı sanık için önceden verilmiş bir hüküm veya açılmış bir dava varsa davanın reddine karar verilir.*

(8) *Türk Ceza Kanununda öngörülen düşme sebeplerinin varlığı ya da soruşturma veya kovuşturma şartının gerçekleşmeyeceğinin anlaşılması hallerinde, davanın düşmesine karar verilir. Ancak, soruşturmanın veya kovuşturmanın yapılması şarta bağlı tutulmuş olup da şartın henüz gerçekleşmediği anlaşılırsa; gerçekleşmesini beklemek üzere, durma kararı verilir. Bu karara itiraz edilebilir.*

(9) *Derhâl beraat kararı verilebilecek hâllerde durma, düşme veya ceza verilmesine yer olmadığı kararı verilemez.*

(10) *Adli yargı dışındaki bir yargı merciine yönelik görevsizlik kararı kanun yolu bakımından hüküm sayılır.”*

II. İLK İNCELEME

1. Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca Zühtü ARSLAN, Hasan Tahsin GÖKCAN, Kadir ÖZKAYA, Engin YILDIRIM, Hicabi DURSUN, Celal Mümtaz AKINCI,

Muammer TOPAL, M. Emin KUZ, Rıdvan GÜLEÇ, Recai AKYEL, Yusuf Şevki HAKYEMEZ, Yıldız SEFERİNOĞLU, Selahaddin MENTEŞ, Basri BAĞCI ve İrfan FİDAN'ın katılımlarıyla 4/11/2021 tarihinde yapılan ilk inceleme toplantısında dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

III. ESASIN İNCELENMESİ

2. Başvuru kararı ve ekleri, Raportör Aydın AYGÜN tarafından hazırlanan işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu ve ilgili görülen kanun hükümleri, dayanılan ve ilgili görülen Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A. Anlam ve Kapsam

3. 5271 sayılı Kanun'un 193. maddesinin itiraz konusu (2) numaralı fıkrasında, toplanan delillere göre sanık hakkında mahkûmiyet dışında bir karar verilmesi gerektiği kanısına varılırsa sanığın sorgusu yapılmamış olsa da davanın yokluğunda bitirilebileceği öngörülmüştür.

4. Anılan Kanun'un 223. maddesinin (1) numaralı fıkrasında ceza yargılaması sonunda verilebilecek hükümlerin nelerden ibaret olduğu sayılmıştır. Buna göre mahkûmiyet dışındaki hükümler; beraat, ceza verilmesine yer olmadığı, güvenlik tedbirine hükmedilmesi, davanın reddi ve davanın düşmesi kararlarıdır.

5. Beraat kararları söz konusu maddenin (2) numaralı fıkrasında düzenlenmiştir. Buna göre (a) yüklenen fiilin kanunda suç olarak düzenlenmemiş olması, (b) suçun sanık tarafından işlenmediğinin sabit olması, (c) yüklenen suç açısından sanığın kast veya taksirinin bulunmaması, (d) yüklenen suç sanık tarafından işlenmesine rağmen olayda hukuka uygunluk nedeninin bulunması, (e) yüklenen suçun sanık tarafından işlendiğinin sabit olmaması hâllerinde sanık hakkında beraat kararı verilir.

6. Ceza verilmesine yer olmadığı kararlarına ilişkin düzenlemeler ise aynı maddenin (3) ve (4) numaralı fıkralarında yer almaktadır. Bu kapsamda (3) numaralı fıkrada *eylem sabit olmasına rağmen kusur bulunmaması* nedeniyle sanık hakkında ceza verilmeyen hâller; (4) numaralı fıkrada da işlenen *fiilin suç olma özelliği devam etmesine -kusur bulunmasına- rağmen* ceza verilmeyen hâller düzenlenmiştir. Maddenin (3) numaralı fıkrası hükmüne göre (a) isnat edilen suçla bağlantılı olarak yaş küçüklüğü, akıl hastalığı, sağır ve dilsizlik hâli veya geçici nedenlerin bulunması, (b) yüklenen suçun hukuka aykırı fakat bağlayıcı emrin yerine getirilmesi suretiyle veya zorunluluk hâli ya da cebir veya tehdit etkisiyle işlenmesi, (c) meşru savunmada sınırın heyecan, korku ve telaş nedeniyle aşılması, (d) kusurluluğu ortadan kaldıran hataya düşülmesi hâllerinde sanık kusurlu olarak kabul edilmez ve cezalandırılmaz. Aynı maddenin (4) numaralı fıkrasına göre ise fiilin suç olma özelliği devam etmesine rağmen (a) etkin pişmanlık, (b) şahsi cezasızlık sebebinin varlığı, (c) karşılıklı hakaret, (d) işlenen fiilin haksızlık içeriğinin azlığı dolayısıyla faile ceza verilememesi nedeniyle ceza verilmesine yer olmadığı kararı verilir. Diğer bir ifadeyle anılan fıkraya göre sanık tarafından işlenen suç ceza mahkemesince sabit bulunmasına rağmen fıkrada sayılan cezasızlık hâllerinden birinin varlığı nedeniyle fail cezalandırılmaz.

7. Anılan maddenin (6) numaralı fıkrasında isnat edilen suçun sanık tarafından işlendiğinin sabit olması hâlinde sanık hakkında sadece veya mahkûmiyet kararıyla birlikte bir güvenlik tedbirine hükmedileceği belirtilmiştir. Hangi hâllerde güvenlik tedbirine karar verilebileceği ceza kanunlarında düzenlenmiş olup bu kapsamda 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nda yer alan çocuklara özgü güvenlik tedbirleri (mad. 56), akıl hastalarına özgü güvenlik tedbirleri (mad. 57) bazı güvenlik tedbirlerine örnek olarak gösterilebilir.

8. Aynı eylem nedeniyle aynı sanık hakkında daha önce verilmiş bir hüküm veya açılmış bir dava bulunması hâlinde 5271 sayılı Kanun'un 223. maddesinin (7) numaralı fıkrasına göre mahkeme davayı reddeder. 5237 sayılı Kanun'daki düşme sebepleri ile soruşturma veya kovuşturması şarta bağlanan hâllerde bu şartın gerçekleşmeyeceğinin anlaşılması hâlinde ise aynı maddenin (8) numaralı fıkrasına göre davanın düşmesine karar verilir.

9. İtiraz konusu kural uyarınca sorgusu yapılmadan da sanık hakkında beraat veya ceza verilmesine yer olmadığı kararlarının verilmesi ya da güvenlik tedbirlerine hükmedilmesi yahut davanın reddine veya düşmesine karar verilmesi mümkündür.

B. İtirazın Gerekçesi

10. Başvuru kararında özetle; itiraz konusu kural uyarınca sanığın sorgusu yapılmadan ceza verilmesine yer olmadığı, güvenlik tedbirine, davanın reddine ve düşmesine karar verilebileceği, ceza verilmesine yer olmadığına ve güvenlik tedbirine dair kararların fiilin ya da suçun işlendiğinin sabit olması hâlinde verilen kararlar olduğu gözetildiğinde sorgusu yapılmadan sanık hakkında anılan kararların verilmesi suretiyle yargılamanın sanığın yokluğunda bitirilmesinin adil yargılanma hakkı ve masumiyet karinesiyle bağdaşmadığı belirtilerek kuralın Anayasa'nın 36. ve 38. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

C. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

11. 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 43. maddesi uyarınca kural, ilgisi nedeniyle Anayasa'nın 13. maddesi yönünden de incelenmiştir.

12. Anayasa'nın 36. maddesinde herkesin iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahip olduğu belirtilmiştir. Anılan maddede yapılan değişikliğin gerekçesinde, Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerde de güvence altına alınan adil yargılama hakkının madde metnine dâhil edildiği vurgulanmıştır. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6. maddesinin (1) numaralı fıkrasındaki hakkaniyete uygun yargılama kavramından hareket ederek adil yargılanma hakkının gereklerini saptamıştır. Sözleşme'nin 6. maddesinin (1) numaralı fıkrası kapsamında adil yargılanma hakkının gereklerinden birinin de duruşmada hazır bulunma hakkı olduğunu birçok kararında ifade etmiştir. Dolayısıyla Anayasa'nın 36. maddesinde düzenlenen adil yargılanma hakkının duruşmada hazır bulunma hakkını da kapsadığının kabul edilmesi gerekir (*Emrah Yayla* [GK], B. No: 2017/38732, 6/2/2020, § 59).

13. Tarafların duruşmada hazır bulunma hakkı hem savunma hakkının etkin bir şekilde kullanılmasını sağlamakta hem de silahların eşitliği ve çelişmeli yargılama ilkelerine işlerlik kazandırmaktadır. Anılan hak, sadece duruşmada hazır bulunmayı değil duruşma sürecini dinlemeyi, takip etmeyi, iddia/savunmaları destekleyecek şeyleri ileri sürmeyi de içerir. Dolayısıyla duruşmada hazır bulunma hakkının tarafların yargılamaya etkili katılmaları ile doğrudan ilişkisi vardır (*Emrah Yayla* [GK], § 60).

14. Ceza yargılamasında savunma hakkının güvence altına alınması, hukuk devletinin temel ilkelerindedir. Savunma, ceza adaletinin hakkaniyete uygun olarak gerçekleşmesini sağlayan unsurlardan biridir (AYM, E.2018/73, K.2019/65, 24/07/2019, § 18).

15. İtiraz konusu kural toplanan delillere göre mahkûmiyet dışında bir karar verilmesi kanısına varılması durumunda sanığın sorgusu yapılmadan davanın yokluğunda bitirilebileceğini öngörmek suretiyle duruşmada hazır bulunma ve savunma hakkına, dolayısıyla adil yargılanma hakkına bir sınırlama getirmektedir.

16. Anayasa'nın 13. maddesinde "*Temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar, Anayasanın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve lâik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz.*" hükmüne yer verilmiştir. Buna göre adil yargılanma hakkına getirilen sınırlamanın kanunla yapılması, Anayasa'da öngörülen sınırlama sebebine ve ölçülülük ilkesine uygun olması gerekir.

17. Anayasa'nın anılan maddesi hak ve özgürlüklerin ancak kanunla sınırlanabileceğini temel bir kural olarak benimsemiştir. Buna göre adil yargılanma hakkına yapılan sınırlamalarda dikkate alınacak öncelikli ölçüt, sınırlamanın kanunla yapılmasıdır. Ancak Anayasa Mahkemesinin sıkça vurguladığı gibi temel hakları sınırlayan kanunun şeklen var olması yeterli olmayıp yasal kuralların keyfiliğe izin vermeyecek şekilde belirli, ulaşılabilir ve öngörülebilir düzenlemeler niteliğinde olması gerekir.

18. Esasen temel hakları sınırlayan kanunun bu niteliklere sahip olması, Anayasa'nın 2. maddesinde güvenceye bağlanan hukuk devleti ilkesinin de bir gereğidir. Hukuk devletinde kanuni düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuya yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır, uygulanabilir ve nesnel olması, ayrıca kamu otoritelerinin keyfi uygulamalarına karşı koruyucu önlem içermesi gerekir. Kanunda bulunması gereken bu nitelikler hukuki güvenliğin sağlanması bakımından da zorunludur. Zira bu ilke hukuk normlarının öngörülebilir olmasını, bireylerin tüm eylem ve işlemlerinde devlete güven duyabilmesini, devletin de yasal düzenlemelerinde bu güven duygusunu zedeleyici yöntemlerden kaçınmasını gerekli kılar (AYM, E.2015/41, K.2017/98, 4/5/2017, §§ 153, 154). Dolayısıyla Anayasa'nın 13. maddesinde sınırlama ölçütü olarak belirtilen kanunilik, Anayasa'nın 2. maddesinde güvenceye bağlanan hukuk devleti ilkesi ışığında yorumlanmalıdır.

19. Kuralla yargılama sürecinde toplanan delillere göre sanık hakkında mahkûmiyet hükmü dışında bir karar verilmesi kanaati oluşması hâlinde sanığın sorgusu yapılmadan yokluğunda davanın bitirilebileceği herhangi bir tereddütte yer bırakmayacak biçimde açık ve net olarak düzenlendiği görüldüğünden kuralın belirli, ulaşılabilir ve öngörülebilir nitelikte olduğu anlaşılmıştır. Bu yönüyle kuralın kanunilik şartını taşımadığı söylenemez.

20. Öte yandan Anayasa'nın 13. maddesi uyarınca temel hak ve özgürlüklere getirilen sınırlamanın Anayasa'da öngörülen sınırlama sebebine uygun olması gerekir. Anayasa'nın 36. maddesinde hak arama özgürlüğü için herhangi bir sınırlama nedeni öngörülmemiş olmakla birlikte özel sınırlama nedeni öngörülmemiş hakların da o hakkın doğasından kaynaklanan bazı sınırları olduğu kabul edilmektedir. Öte yandan Anayasa'nın başka maddelerinde yer alan hak ve özgürlükler ile devlete yüklenen ödevler, özel sınırlama sebebi gösterilmemiş hak ve özgürlüklere sınır teşkil edebilir (AYM, E.2018/99, K.2021/14, 3/3/2021, § 24).

21. Anayasa'nın 141. maddesinin dördüncü fıkrasında "*Davaların en az giderle ve mümkün olan süratle sonuçlandırılması, yargının görevidir.*" denilmek suretiyle davaların makul süre içinde bitirilmesi gerekliliği ifade edilmiştir. Bu ilke gereğince devlet, yargılamaların gereksiz yere uzamasını engelleyecek etkin önlemler almalıdır.

22. Bu kapsamda itiraz konusu kuralla toplanan delillere göre mahkûmiyet dışında bir hükümle sonuçlanacağı kanaatinin olduğu durumlarda yargılamaların bir an önce sonlandırılması suretiyle sanığın savunmasının alınması için gerçekleştirilecek yersiz gecikmelerin önüne geçilmesinin amaçlandığı anlaşılmıştır. Buna göre kuralın anayasal anlamda meşru bir amaca dayandığı sonucuna ulaşılmıştır.

23. Bununla birlikte söz konusu hak bağlamında getirilen sınırlamanın kanunilik ve meşru amaç şartlarını taşıması yeterli olmayıp aynı zamanda ölçülü olması da gerekir. Anayasa'nın 13. maddesinde güvence altına alınan *ölçülülük* ilkesi elverişlilik, gereklilik ve orantılılık olmak üzere üç alt ilkeden oluşmaktadır. *Elverişlilik* öngörülen sınırlamanın ulaşılmak istenen amacı gerçekleştirmeye elverişli olmasını, *gereklilik* ulaşılmak istenen amaç bakımından sınırlamanın zorunlu olmasını diğer bir ifadeyle aynı amaca daha hafif bir sınırlama ile ulaşılmamasının mümkün olmamasını, *orantılılık* ise hakka getirilen sınırlama ile ulaşılmak istenen amaç arasında makul bir dengenin gözetilmesi gerekliliğini ifade etmektedir.

24. Ceza hukukunun toplumun kültürel, sosyal ve ekonomik hayatıyla yakından ilgili olması nedeniyle suç ve suçlulukla mücadele amacıyla ceza ve ceza muhakemesi alanında sistem tercihinde bulunulması devletin ceza siyaseti ile ilgilidir. İtiraz konusu kural toplanan delillere göre sanık hakkında mahkûmiyet dışında bir hüküm verileceği kanaatine varılması hâlinde sanığın sorgusu yapılmadan da davanın sanığın yokluğunda bitirilebileceğini öngörmekle davaların en az giderle ve mümkün olan süratle sonuçlandırılmasına yöneliktir. Belirli şartların gerçekleşmesi hâlinde sorgusu yapılmamış sanığın yokluğunda da davanın bitirilebilmesini hüküm altına alan kuralın ulaşılmak istenen amacın gerçekleştirilmesi bağlamında elverişli ve gerekli olmadığı söylenemez.

25. Kural, toplanan delillere göre sanık hakkında mahkûmiyet dışında bir karar verilmesi gerektiği kanısına varılması hâlinde sanığın sorgusu yapılmamış olsa da yargılamanın sanığın yokluğunda bitirilebilmesine imkân vermektedir. Diğer bir ifade ile sorgu yapılmamış olsa bile toplanan delillere göre sanığın yokluğunda yargılama tamamlanabilecektir. Ceza yargılamasında mahkûmiyet dışındaki kararların nelerden ibaret olduğu Kanun'un 223. maddesinde belirtilmiştir (bkz. §§ 4-9). Kural, mahkûmiyet dışındaki kararlar yönünden bir ayırım yapmaksızın bu kararların tamamına ilişkin bir düzenleme içermektedir.

26. Mahkûmiyet dışındaki kararlar nazara alındığında hukuki nitelikleri gereği ceza verilmesine yer olmadığı ve/veya güvenlik tedbirlerine hükmedilmesi kararlarının üzerinde durulmalıdır. Söz konusu kararların verilebilmesi için atfedilen fiilin sanık tarafından icra edildiğinin sabit olması zorunludur. Başka bir ifadeyle iddianame ile isnat olunan fiilin sanık tarafından gerçekleştirildiğinin kovuşturma sırasında tespit edilmesi gerekir. Sanığın isnat edilen fiili işlediğinin tespit edilmesi ise sanığın iddianameye konu haksızlığı gerçekleştirdiği, ancak Kanun'da sayılan sebeplerin (bkz. §§ 6, 7) varlığı nedeniyle cezalandırılmadığı anlamına gelir. Suçun işlendiğinin sabit görüldüğü ancak ceza verilmesine yer olmadığı kararlarına hükmedildiği durumlarda sanığın Anayasa'nın 38. maddesinde öngörülen *masumiyeti* ortadan kalkmaktadır. Güvenlik tedbirlerine hükmedildiğinde ise sanık -masumiyetinin ortadan kalkması dışında- ayrıca yaptırıma maruz kalmaktadır.

27. Isnat edilen fiili işlediğinin mahkemece tespit edilmesi ve sonucunda ceza verilmesine yer olmadığına ya da güvenlik tedbirine hükmedilmesi durumunda da hakkında 5271 sayılı Kanun'un 223. maddesinin (5) numaralı fıkrasında düzenlenen mahkûmiyet hükmü gibi bir sonuç doğurmamakla birlikte sanığın işlediği fiilden dolayı hukuki olarak sorumluluğu devam edebilmektedir. Dolayısıyla mahkeme tarafından sanığın eylemi veya suçu işlediğinin tespit edildiği hâllerde kurulan mahkûmiyet dışındaki hüküm nedeniyle sanık başka yönlerden dezavantajlı konuma düşebilmektedir. Sanık hakkında böyle sonuçlar ihtiva edebilen mahkûmiyet dışındaki bu tür kararlar bakımından sanığın sorgusu yapılmaksızın davanın bitirilebilmesine imkân tanınması adil yargılanma hakkına orantısız, dolayısıyla ölçsüz bir sınırlama getirmektedir.

28. Açıklanan nedenlerle kural Anayasa'nın 13. ve 36. maddelerine aykırıdır. İptali gerekir.

Kural Anayasa'nın 13. ve 36. maddelerine aykırı görülerek iptal edildiğinden Anayasa'nın 38. maddesi yönünden ayrıca incelenmemiştir.

IV. İPTAL KARARININ YÜRÜRLÜĞE GİRECEĞİ GÜN SORUNU

29. Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasında “*Kanun, Cumhurbaşkanlığı kararnamesi veya Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü ya da bunların hükümleri, iptal kararlarının Resmî Gazetede yayımlandığı tarihte yürürlükten kalkar. Gereken hallerde Anayasa Mahkemesi iptal hükmünün yürürlüğe gireceği tarihi ayrıca kararlaştırabilir. Bu tarih, kararın Resmî Gazetede yayımlandığı günden başlayarak bir yılı geçemez.*” Denilmekte, 6216 sayılı Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrasında da bu kural tekrarlanarak Mahkemenin gerekli gördüğü hâllerde Resmî Gazete'de yayımlandığı günden başlayarak iptal kararının yürürlüğe gireceği tarihi bir yılı geçmemek üzere ayrıca kararlaştırabileceği belirtilmiştir.

30. 5271 sayılı Kanun'un 193. maddesine 25/5/2005 tarihli ve 5353 sayılı Kanun'un 28. maddesiyle eklenen (2) numaralı fıkranın iptal edilmesi nedeniyle doğacak hukuksal boşluk kamu yararını ihlal edecek nitelikte görüldüğünden Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasıyla 6216 sayılı Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince iptal hükmünün kararın Resmî Gazete'de yayımlanmasından başlayarak altı ay sonra yürürlüğe girmesi uygun görülmüştür.

V. HÜKÜM

4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 193. maddesine 25/5/2005 tarihli ve 5353 sayılı Kanun'un 28. maddesiyle eklenen (2) numaralı fıkranın Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, iptal hükmünün, Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrası ile 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince KARARIN RESMÎ GAZETE'DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK ALTI AY SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE 8/9/2022 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkanvekili
Hasan Tahsin GÖKCAN

Başkanvekili
Kadir ÖZKAYA

Üye
Muammer TOPAL

Üye
M. Emin KUZ

Üye
Rıdvan GÜLEÇ

Üye
Recai AKYEL

Üye
Yusuf Şevki HAKYEMEZ

Üye
Yıldız SEFERİNOĞLU

Üye
Selahaddin MENTEŞ

Esas Sayısı : 2021/118
Karar Sayısı : 2022/98

Üye
İrfan FİDAN

Üye
Kenan YAŞAR